

Bilag 17 til pkt. 10

26-09-2016

Sammenhæng og Genbrug med Rammearkitekturen

Projekt 1 ' Governance, mål og indhold for rammearkitekturen'

Forslag til arkitektur- og governancemodel for den fælleskommunale rammearkitektur

Indhold

1. Baggrund..... 2
2. Fremtidig arkitekturproces for rammearkitekturen..... 2
3. Fremtidig governanceproces for rammearkitekturen..... 3

1. Baggrund

Kommunerne, KL og KOMBIT har etableret en velfungerende governance omkring fælleskommunal arkitekturstyring, som består af arkitekturmål, arkitekturprincipper og proces om projekters afrapportering til Kommunernes It-Arkitekturråd. Arkitekturrådet har en central rolle ift. at rådgive og tegne den strategiske retning for det fælleskommunale arkitekturarbejde. Endvidere består den fælles governance af porteføljegruppen i KOMBIT og tværgående styregrupper for aktiviteter, hvor både KOMBIT, KL og kommuner er repræsenteret. Endeligt er der opbygget et netværk af kommunale it-arkitekter, som anvendes til høringer m.m.

Denne struktur vurderes ikke at være tilstrækkelig ifht den kommende periode, hvor kommunerne skal implementere monopolbrudssystemerne og begynde at gevinstrealisere. Rammearkitekturen bliver en faktor for ikke bare monopolbrudssystemerne, men også de øvrige 85% af it-systemerne. Leverandører og kommuner vil i langt højere grad være afhængige af, at de altid kan finde specifikationer, aftaler og standarder for rammearkitekturen ifm. anskaffelser af løsninger. Det skal være entydigt, hvad der er omfattet af rammearkitekturen, hvad der er specificeret, aftalt, under realisering eller realiseret og i anvendelse. Og status på de dokumenter (arkitekturartefakter), der beskriver rammearkitekturen, skal fremstå entydigt – er de godkendt eller er de i proces.

For at leve op til de forventninger, som kommunerne og deres leverandører vil stille, er der behov for at styrke governance ift. de konkrete arkitekturprodukter som godkendes og efterfølgende publiceres på rammearkitektur.dk.

Governance vedrører flere spørgsmål:

1. Hvad er rammearkitektur, herunder delspørgsmålene:
 - a. Skal dette produkt medtages i rammearkitekturen?
 - b. Skal vi ændre et produkt i rammearkitekturen?
2. Overholder en løsning eller en standard rammearkitekturen?

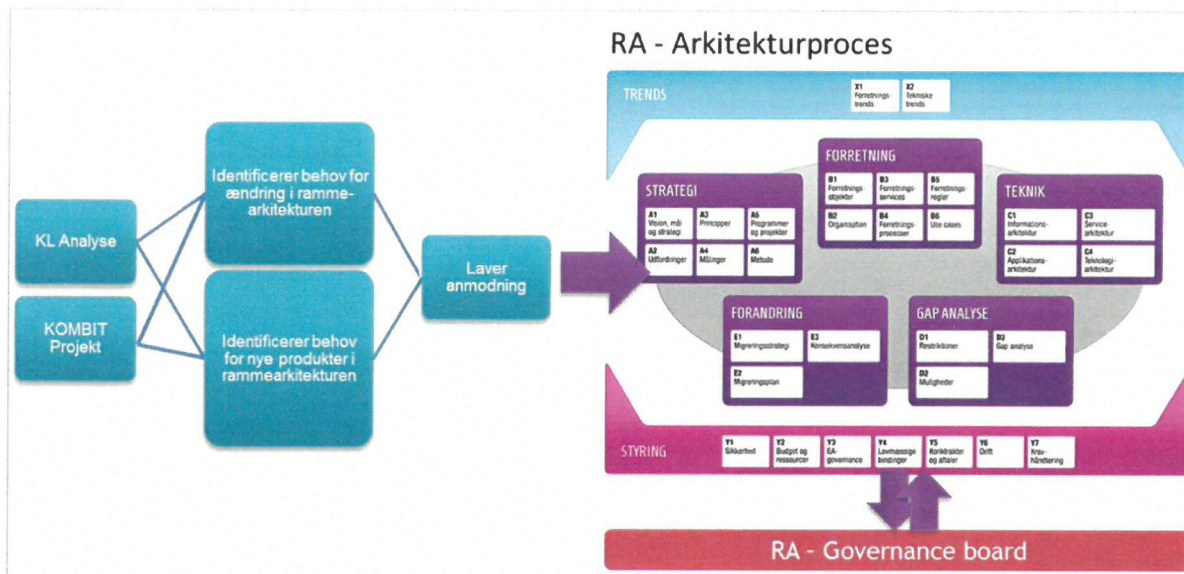
Dette dokument beskæftiger sig med 1a og 1b, dvs. hvad er rammearkitekturen. Spørgsmål 2 tages op i fase 2 af projektet og handler især om arkitekturstyring og projekternes afrapportering til It-Arkitekturrådet. I denne forbindelse vil skabelon og proces for arkitekturrapporten blive genbesøgt.

2. Fremtidig arkitekturproces for rammearkitekturen

Langt hovedparten af det arkitekturarbejde der finder sted i KL og KOMBIT, handler om konkrete politiske og forretningsdrevne analyser og projekter. KL er fx involveret i et stort antal analyser og forhandlinger med Staten, hvor digitalisering spiller en stor rolle. I den kommende periode vil der være øget fokus på sammenhæng og arkitekturstyring, jf. den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi. Arkitektur vil således være et væsentligt element i KLs interessevaretagelse. KOMBIT driver tilsvarende en række centrale, fælleskommunale projekter og services. Rammearkitekturen skal anvendes og skabe værdi i konkrete initiativer hos både KL og KOMBIT, men disse forventes også at identificere nye behov og ønsker til ændringer af eksisterende artefakter.

Modellen nedenfor viser overordnet processen for håndtering af nye og ændrede behov i rammearkitekturen. Et centralt element i processen er, at der tilføjes fælles governance og en arkitekturproces. Arkitekturprocessen sikrer, at arkitekturarbejde tager udgangspunkt i en beskrevet strategi og i konkrete forretningsmæssige behov i kommunerne. Endvidere sikres det, at arbejdet

gennemgår en struktureret proces, således at væsentlige aspekter og vinkler belyses, herunder fx forretningsbehov og tekniske implikationer, samt at forandringsmæssige muligheder og konsekvenser for konkrete projekter vurderes.

Figur 1 – Arkitekturproces og governance i rammearkitekturen

Bemærk, at arkitekturprocessen her er eksemplificeret med arkitekturproces fra OIO EA (OIO metoden). Projektet har ikke på dette tidspunkt taget konkret stilling til valg af arkitekturproces eller implementering af denne. Der lægges derimod op til, at rammearkitekturens arkitekturproces beskrives og implementeres nærmere i næste fase af projektet.

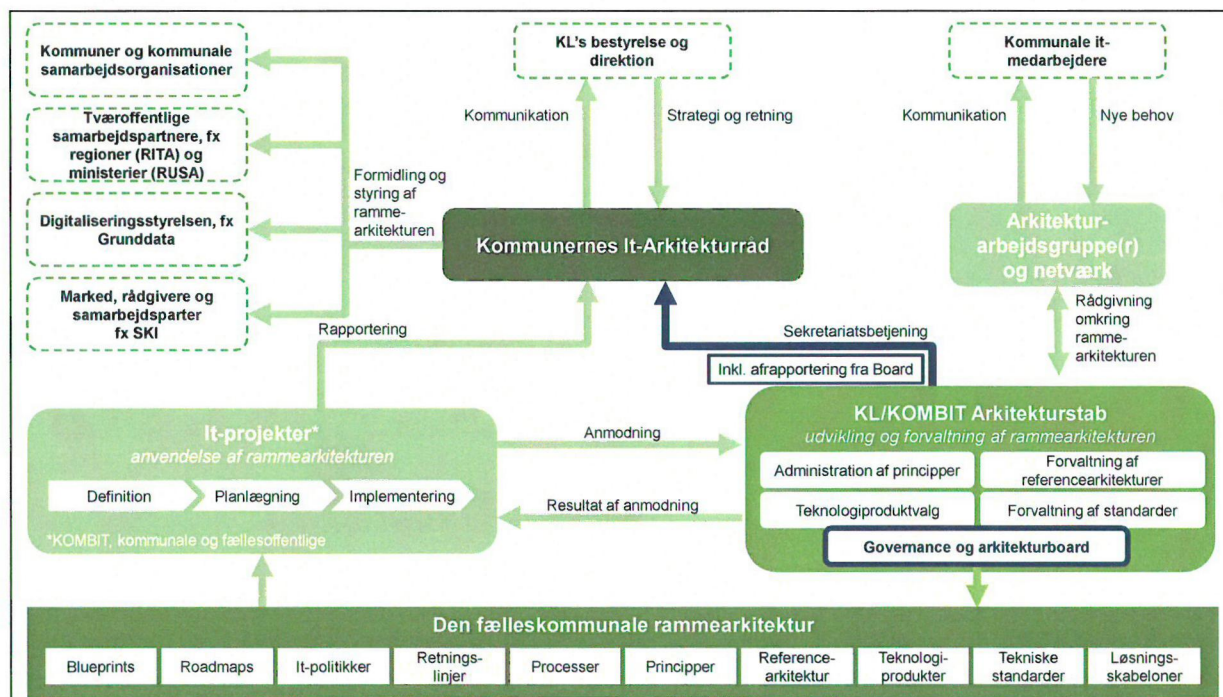
3. Fremtidig governanceproces for rammearkitekturen

Et vigtigt aspekt i målbilledet er at få etableret en fælles governanceproces, som sikrer, at KOMBIT og KL er fælles om at evaluere og godkende ændringer til rammearkitekturen. Den fælles governanceproces vil sikre, at forventninger løbende bliver afstemt, og at der sikres sammenhæng mellem det strategiske, langsigtede arbejde i rammearkitekturen og de konkrete implementeringsprojekter i KOMBIT.

Governanceprocessen vil, i eksisterende styringssetup for Kommunernes It-Arkitekturråd (Processerne omkring It-Arkitekturrådet), blive placeret som en del af KL/KOMBIT Arkitekturstab. Placering af denne governance i KL/KOMBITs arkitekturstab forudsætter, at Arkitekturrådet delegerer sit ansvar for at kvalitetssikre og godkende ændringer til rammearkitekturen. Store og principielle ændringer af rammearkitekturen vil fortsat blive forelagt IT-Arkitekturrådet. Det skal bemærkes, at governancemodellen afgrænses til at vedrøre nye arkitekturprodukter samt ændringer til eksisterende arkitekturprodukter i rammearkitekturen, fx principper, byggeblokke mv.

Governance af fælleskommunale projekters overholdelse af rammearkitekturen anses for at være dækket af den eksisterende proces for afrapportering til It-Arkitekturrådet, jf. kommissoriet for Arkitekturrådet og er derfor ikke behandlet i dette dokument. Figur 2. viser modellen for processerne omkring It-Arkitekturrådet. Tilføjelser er fremhævet med blå markering.

Ny KL og KOMBIT-governancemodel for rammearkitekturen sat i relation til den eksisterende styringsramme

Figur 2 – Governancemodellens placering i eksisterende styringsmodel

De primære aktører i forhold til rammearkitekturens opbygning og vedligehold vil fortsat være KL og KOMBIT, som hver især sikrer, at øvrige aktører høres og involveres. Projektet foreslår, at der etableres et nyt fælles Board, som agerer på mandat af It-Arkitekturrådet, og som bliver ansvarlig for at træffe beslutninger vedr. nye eller ændrede artefakter i rammearkitekturen. Board skal løbende afrapportere til It-Arkitekturrådet, ligesom Board kan søge rådgivning i It-Arkitekturrådet.

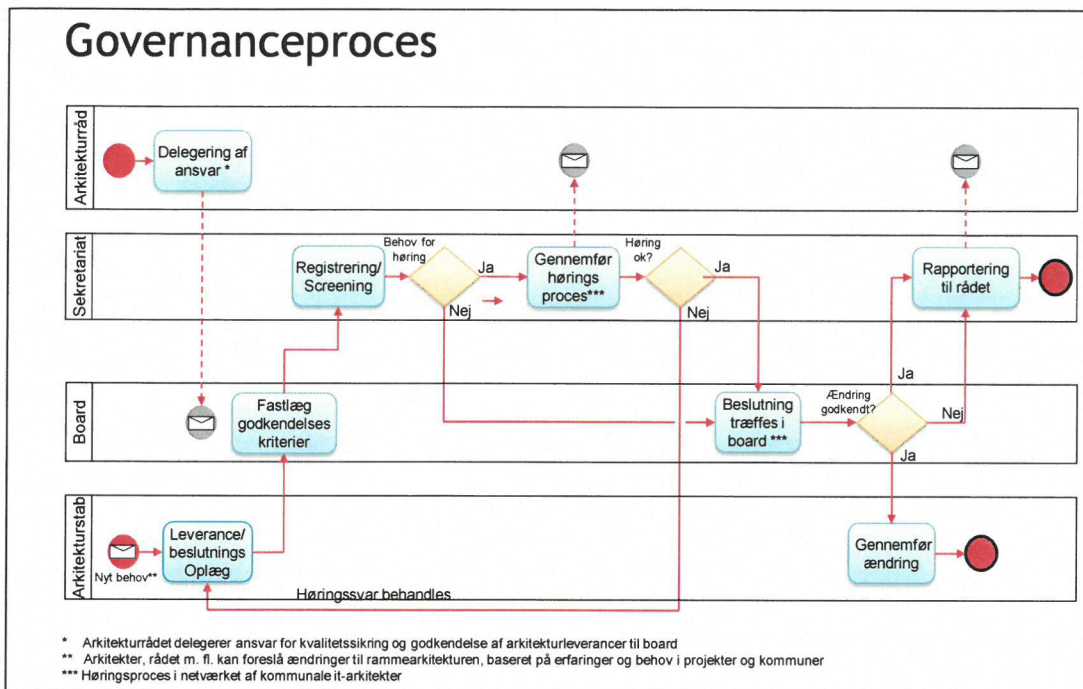
Det nye Board består af faste repræsentanter fra KL's og KOMBIT's arkitekturstab. Til hvert møde sammensættes Board med de repræsentanter, som er nødvendige. Sammensætning af Board afhænger af en konkret vurdering af de indstillinger, som skal behandles.

Deltagere indkaldes således afhængigt af beslutningernes karakter og impact. Model for vurdering/klassifikation af ændringer skal opbygges. Det indstilles, at det er faste repræsentanter, som har ansvaret for at sætte det rigtige board.

Projektet foreslår, at governanceprocessen understøttes af et sekretariat i KL, som sikrer, at indstillinger som sendes til Board er klar, dvs. at formalia er overholdt, og, hvis det er påkrævet, at der er gennemført høring. Beslutninger træffes således på baggrund af "ready to sign" beslutningsoplæg. Alle indstillinger som ikke overholder dette kriterium, vil som udgangspunkt blive afvist.

Modellen forventes at give behov for en vis udvidelse af sekretariatets bemanding.

Form og formalia for udarbejdelse af en indstilling skal konkretiseres nærmere.

Figur 3 – Governanceproces – overordnet model

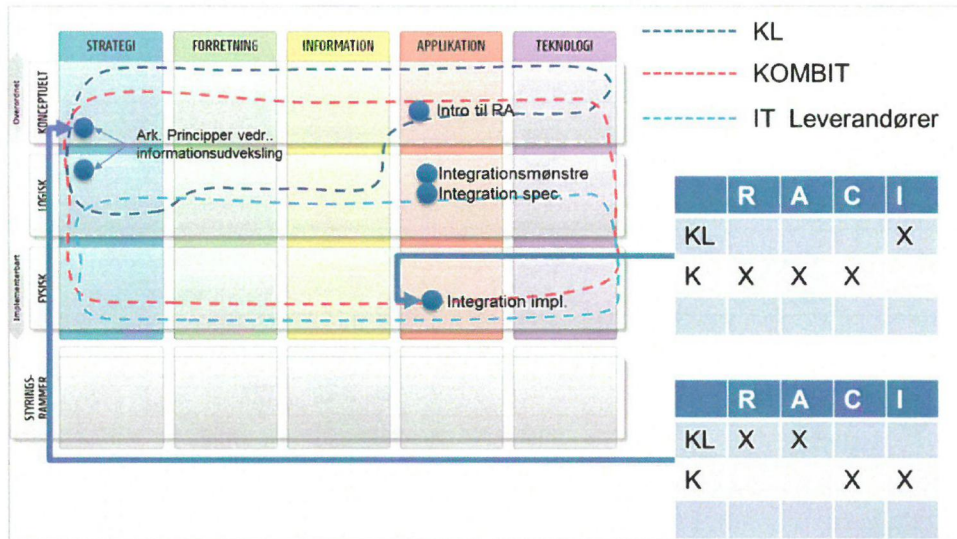
Rammearkitekturen forventes at være i løbende udvikling. Eksisterende artefakter vil blive opdateret og nye vil komme til. KOMBIT har samtidigt et behov for at kunne styre projekter, hvor der er indgået en kontrakt med en leverandør. Governance er i den forbindelse et vigtigt element, som sikrer, at der er en klar og fælles forståelse for, hvad rammearkitekturen består af på et givent tidspunkt, herunder når et projekt startes op. Endvidere skal governanceprocessen sikre, at artefakter som anvendes i konkrete projekter revideres med omtanke og drevet af et forretningsmæssigt behov. Endelig skal rammearkitekturens elementer underlægges versionering, så projekter klart kan kommunikere, hvilken version der realiseres efter.

Det indgår i målbilledet for rammearkitekturen, at KL og KOMBIT for væsentlige artefaktors vedkommende får afklaret, hvem der er ansvarlig for udarbejdelse og vedligehold, samt hvornår andre skal godkende og/eller informeres. Et grundlæggende princip er dog, at rammearkitekturen i fremtiden ikke ændres, uden at både KL og KOMBIT har godkendt ændringen via governanceprocessens Board. Projektet foreslår en model, som går på, at der udarbejdes en RACI¹ for alle væsentlige arkitekturprodukter. Eksempelvis vil en RACI for en integration fortælle os, hvem der er ansvarlig for at:

- 1) Beskrive principper for informationsudveksling i fælleskommunale løsninger
- 2) Beskrive overordnede integrationsmønstre som anvendes i fælleskommunale projekter
- 3) Beskrive arkitektur for fælleskommunale integrationsplatforme som KOMBIT og kommunerne kan anvende i deres projekter
- 4) Beskrive integrationsarkitektur for i et KOMBIT projekt
- 5) Beskrive arkitekturen for realisering af en given integration i et KOMBIT projekt

¹ RACI: R = responsible, A = accountable, C = consult, I = Inform

Figur 4 nedenfor viser overordnet RACI-konceptet.

Figur 4 – Eksempel på, hvordan ansvarsfordeling i rammearkitekturen styres på de enkelte artefakter

Der udestår en række aktiviteter, før KL og KOMBIT har en fælles operationel governanceproces implementeret. Projektet foreslår, at der arbejdes videre med følgende opgaver i næste fase af projektet:

- Kommissorium for board og sekretariat
- Økonomiestimat og kompetencebeskrivelse for board og sekretariat
- Fastlæggelse af formalia og struktur i beslutningsoplæg
- Kriterier for sammensætning af beslutningstagere i board
- Model for ansvarsfordeling og beskrivelse af RACI for udvalgte artefakter